Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto

Asia: HE 30/2015 vp valtion talousarvioksi vuodelle 2016
* tutkimusrahoituksen tilanne

TAE-leikkaukset heikentävät THL:n asiantuntijatoimintaa ja sen kykyä tukea päätöksentekoa

Valtiontalouden kehyksissä vuosille 2017 - 2019 THL:n talousarviorahoitukseen kohdistuu edelleen suuria leikkauksia. Tiedossa olevat leikkaukset merkitsevät talousarviorahoituksen vähentymistä yhteensä 23,3 miljoonalla eurolla eli 33%:lla vuoden 2013 tasosta (70 051 t€).

Talousarviorahoituksen kehitys ilman HY-oikeuslääkinnän (kustannusneutraali) siirron vaikutusta THL:lle vuosina 2013-2019:

Vuosi	TAE+LTA/KEHYS (t€)	Muutos € (t€)	Muutos-% edellisestä	
2013	70 051			
2014	67 953	-2 098		-2,99 %
2015	60 412	-7 541		-11,10 %
2016	52 492	-7 920		-13,11 %
2017	48 022	-4 470		-8,52 %
2018	47 353	-669		-1,39 %
2019	47 021	-332		-0,70 %
	Yhteensä	-23 030	Lasku vuoden 2013 tasosta	
		-33 %	Lasku vuoden 2013 tasosta	

Henkilöstömenot muodostavat suuren osan laitoksen toimintamenoista. Laitoksesta on vähennetty vuosina 2011 - 2015 noin 300 työntekijää, joista 150 on irtisanottu. Vähennykset ovat merkinneet toiminnan uudelleensuuntaamista sekä priorisointia. Vuonna 2016 THL joutuu aloittamaan seuraavan sopeuttamiskierroksen toteuttamisen.

Leikkaukset ovat kaventaneet laitoksen tutkimustoimintaa lähes kaikilla THL:n toiminta-alueilla. Esimerkkeinä ovat asiantuntijalaboratoriotoimintoihin, terveys- ja sosiaalipolitiikan tutkimukseen, lasten, nuorten ja perheiden terveyttä ja hyvinvointia sekä palvelujärjestelmän toimivuutta ja johtamista koskevaan tutkimukseen sekä kansantauti-, tartuntatauti- ja ympäristöterveystutkimukseeen tehdyt supistukset. Kehittämistoiminnan osalta leikkauksia on kohdistunut palvelujärjestelmien kehittämiseen sekä kansainväliseen toimintaan.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos • Institutet för hälsa och välfärd • National Institute for Health and Welfare
Mannerheimintie 166, Helsinki, Finland PL/PB/P.O. Box 30, FI-00271 Helsinki, puh/tel +358 29 524 6000

Leikkaukset ovat toistaiseksi kohdistuneet pääsääntöisesti THL:n tutkimus- ja kehittämistoimintaan, koska laitoksen lakisääteisiin viranomaistehtäviin niitä ei voida kohdentaa tekemättä lainsäädäntöön vastaavia muutoksia. Ilman riittävää tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja kansainvälisiä yhteyksiä asiantuntija- ja viranomaistoiminnan laatu heikkenee osaamispohjan supistuessa. Seuraavien vaiheiden leikkausten toimeenpano edellyttänee jatkossa myös THL:n viranomaistehtävien ja sitä myöten myös lainsäädännön tarkistamista. Samanaikaisesti kun rahoitusta on leikattu, THL:lle kaavaillaan uusia tehtäviä esimerkiksi laissa turvakodeista ja valtion korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle sekä vankiterveydenhuollon siirtyessä Rikosseuraamuslaitokselta THL:lle.

Kilpaillulla ulkopuolisella rahoituksella tulee olemaan aiempaa enemmän painoa laitoksen tutkimustoiminnalle. Leikkaukset budjettirahoituksessa heikentävät kuitenkin ulkoisen rahoituksen hakemisen edellytyksiä sekä laitoksen mahdollisuuksia sitoutua omarahoitusosuuksilla yhteisrahoitteisiin hankkeisiin. Yritysrahoituksen hakua rajoittavat laitoksen viranomaistoiminnot ja niiden vuoksi syntyvä esteellisyys.

Kaikkiaan suunnitellut lisäleikkaukset merkitsevät kokonaisten toimintayksiköiden ja alueellisen toiminnan uudelleen arviointia. Näkyvissä on valtionhallinnon, kuntien sekä sosiaali- ja terveysalan saaman asiantuntijatuen väheneminen sekä THL:n vastuulla olevien kansallisten tehtävien kehittämismahdollisuuksien heikkeneminen. THL:n kyky seurata ja edistää suomalaisten terveyttä ja hyvinvointia, torjua rajat ylittäviä terveysuhkia ja tuottaa päätöksentekoa tukevaa tietoa ohenee. Tämä on vastoin monilta tahoilta tulevaa painetta tehostaa kansallista ohjausta sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisessä ja palvelujärjestelmän muutoksessa.

Pääjohtaja Juhani Eskola

Talouspäällikkö Antti Niemi